

سخن مدیر مسئول

مراعات، معادن و پدیده ابر تخریب‌ها

براساس آخرین گزارش سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، در ده سال گذشته (۱۳۸۶-۱۳۹۷) برای استخراج معادن، حدود ۹۷۷۶۰ فقره درخواست با سطحی حدود ۷۶ میلیون هکتار، استعلام و در نهایت با ۳۶۵۰۶ فقره درخواست در سطح ۴/۲ میلیون هکتار موافقت شده است. به زبان ساده، در ده سال گذشته حدود ۴/۲ میلیون هکتار از سطح مراتع جهت تغییر کاربری اراضی برای برداشت معادن، کاهش پیدا کرده است. علاوه بر این سطوح جدید، میلیون‌ها هکتار نیز بیش از این توسط بخش معادن تخریب شده است. سؤال اساسی این است، آورد اقتصادی تغییر کاربری میلیون‌ها هکتار مراتع کشور چقدر است؟! براساس گزارش منتشر شده، سهم معادن در ایجاد اشتغال، حدود ۰/۴۴ درصد و در تولید ناخالص ملی (GDP)، حدود ۱/۴ درصد است. این سهم ناچیز معادن در ایجاد اشتغال و تولید ثروت با مجموعه خدمات حفظ آب و خاک، حفظ تنوع زیستی، جلوگیری از فرسایش و پدیده ریزگرد و غیره توسط اکوسیستم‌های طبیعی کشور، مقایسه و قضاوت شود. به تازگی ظرفیت معادن کشور، از سوی متولیان این بخش، اعلام شده است؛ ایران در بخش معادن جزو ۱۵ کشور نخست دنیاست. تا امروز حدود ۱۵۰۰۰ محدوده امیدبخش معدنی با ۴۰ میلیارد تن ذخایر قطعی به ارزش ۷۷۰ میلیارد دلار شناسایی شده است.

حال اگر بخش معدن کشور موفق شود کل این ظرفیت شناسایی شده را فعال و آن را برداشت کند، تنها به دلیل ۷۷۰ میلیارد دلار، همه رویشگاه‌های طبیعی کشور از بین می‌روند، گونه‌های گیاهی و جانوری این سرزمین منقرض می‌شوند و در نهایت ایران تبدیل به سرزمین لم‌یزرع، استریل و فاقد حیات می‌شود. در این صورت، تنها راه باقی‌مانده برای مردم ایران، مهاجرت دوم آریایی‌ها به سرزمین‌های دیگر خواهد بود. این پیش‌بینی، خیال‌پردازانه و افسانه‌ای نیست. همین امروز هم تخریب اکوسیستم‌های طبیعی کشور توسط بخش معادن به‌طور ممتد و دائمی در حال انجام است.

- براساس تجربیات جهانی، راهبردهای مناسب و پایدار توسعه‌ای و اقتصادی، امکان خروج از مسیر تخریب سرزمین با توجیه تولید ثروت و ایجاد اشتغال وجود دارد که باید مورد توجه تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان اقتصادی کشور قرار گیرد:
- رویکرد توسعه‌ای مبتنی بر منابع نفتی، معادن، زمین و آب در ۵۰ سال گذشته نه تنها توسعه را به ارمغان نیاورده است، بلکه منجر به ظهور بحران‌های محیط‌زیستی شده است.
 - استفاده از ظرفیت معادن می‌بایست تنها برای تأمین نیازهای داخلی باشد، در واقع صادرات مواد معدنی به منزله فروش خاک کشور و سهم نسل‌های آینده است.
 - با استفاده از دانش و تکنولوژی، بهره‌وری معادن افزایش یابد.
 - با فعال‌سازی سیاست بازیافت مصالح و مواد ساختمانی، تأسیسات و غیره می‌توان بخش عمده‌ای از مواد اولیه مورد نیاز پروژه‌های ساختمانی و عمرانی را تهیه کرد.
 - سهم معادن در احیای عرصه‌های طبیعی کشور محاسبه و اخذ شود.
 - برداشت معادن در مناطق حفاظت‌شده، اکوسیستم‌های ویژه، رویشگاه‌های گونه‌های گیاهی و جانوری انحصاری، نادر و در معرض خطر انقراض به‌طور کامل ممنوع شود.